

Hoe zullen we Hem ontmoeten? Joden en christenen in gesprek

'Hebben jullie een speciale plek waar je God kan ontmoeten?' 'Hoe bidden jullie tot God, nu de tempel er niet meer is?' 'Wat merk je van zijn aanwezigheid?'

Over deze vragen spraken studenten en predikanten met Joodse studenten en rabbijnen in Jeruzalem. Ze deden samen de Bijbel open. Ze vroegen eerlijk door: hoe lezen jullie deze teksten over de tempel, terwijl die er in werkelijkheid niet meer is? Dat beperkte zich niet tot een intellectuele uitwisseling. Nadrukkelijk vroegen zij ook naar elkaars hart: hoe beleven jullie wat je leest over de ontmoeting met God in de tempel?

Nieuwe publicatie

Het Centrum voor Israëlstudies geeft deze maand een boek uit om een inkijk te geven in deze unieke gesprekken. Uniek, omdat het niet vaak voorkomt dat Joden en christenen zo open met elkaar kunnen spreken. Daar is vertrouwen voor nodig en dat groeit langzaam. Je moet jezelf kwetsbaar willen opstellen, om zo over je eigen omgang met God te spreken. Als je luistert naar de manier waarop de ander de teksten leest, sta je niet meer vrijblijvend tegenover elkaar, dan groeit er een verbondenheid. Tegelijk ga je de verschillen steeds scherper zien tussen elkaars geloofsbeleving. Dat is dus niet eenvoudig. Toch is het tijdens verschillende studiereizen gebeurd, dat er werkelijke ontmoetingen tot stand kwamen over deze wezenlijke vraag: hoe zullen we Hem ontmoeten?

Als christenen hebben we geleerd van de manier waarop Joden hier vorm aan geven. In het boek zijn bijvoorbeeld praktische lessen te vinden voor de vormgeving van de christelijke huisgodsdienst. Andersom werd er tijdens de gesprekken door Joodse studenten doorgevraagd wie Jezus als de Messias voor ons is. Het ging over zijn offerdienst, die de tempel niet overbodig maakte voor de discipelen, maar wel in een ander licht heeft gezet. We konden er van hart tot hart over spreken.

In de bundel zijn verschillende lezingen over de betekenis van de tempel in Jodendom en christendom te vinden, belicht door rabbijnen en predikanten, met onder andere bijdragen van prof. dr. G.C. den Hertog en prof. dr. H.G.L. Peels. Naast deze lezingen zijn er artikelen die de betekenis van deze ontmoetingen belichten: wat was er nodig om tot deze uitwisseling

In gesprek

te komen? En wat hebben deze ontmoetingen met mij gedaan? Dit levert een palet op aan heel persoonlijk gekleurde bijdragen.

Uitnodiging voor symposium op 15 juni

Wilt u zelf zo'n ontmoeting meemaken, samen met een rabbijn de Bijbel lezen en daarover in gesprek zijn? Ter gelegenheid van het verschijnen van deze bundel komt de rector van de rabbijnenopleiding van het Schechterinstituut in Jeruzalem naar Nederland. Hij zal een bijdrage leveren aan een symposium dat op maandag 15 juni in de Theologische Universiteit te Apeldoorn wordt gehouden (van 10.00 tot 15.30 uur). Graag biedt het CIS u gelegenheid om deel te nemen aan een van de workshops waarin we u deelgenoot willen maken van zo'n unieke ontmoeting tussen Joden en christenen rondom een geopende Bijbel.

Meer info bij het CIS, www.centrumvoor-israelstudies.nl. U kunt zich voor het symposium opgeven via CIS@che.nl. Kosten € 15,- inclusief lunch. <

Samen studeren

Nes Ammim: van rozenkassen naar dialoog

In een recent verschenen boek van de studiehoofd in Nes Ammim, de gepensioneerd Duitse pastor Rainer Stuhlmann, vermeldt deze een gesprek met een groep religieuze Joden over de brugfunctie die het dorp vervult. Aan het eind van zijn uitleg daarover sprak een oudere Joodse man met tranen in zijn ogen: 'U verricht hier heilig werk.' Zo is het niet altijd geweest: in de begintijd organiseerde rabbijn Keller uit het naburige Naharya een demonstratie tegen het dorp, dat hij als een verkapt zendingspost beschouwde. Later draaide hij overigens om en werd hij een goede vriend. Zijn dochter leidt al vijftien jaar gespreksgroepen in Nes Ammim.

Het is meer dan vijftig jaar geleden dat de toenmalige Israëliëse minister van financiën Levi Eshkol het groene licht gaf voor de opbouw van deze christelijke nederzetting in Galilea. De eerste Europese bewoners arriveerden in 1963. Als steunproject voor de jonge staat Israël is Nes Ammim opgericht om het land na de moord op zes miljoen Joden in de Tweede Wereldoorlog een ander gezicht van het christendom te laten zien, de jodenzending voorbij. Het betrof een particulier initiatief om naar

wegen te zoeken die de relatie tussen joden en christenen zouden kunnen verbeteren. Geen kerkelijk project, al zijn zowel in Nederland als Duitsland protestantse kerken nauw bij het dorp betrokken. De vrijwilligers die vanuit uiteenlopende christelijke achtergrond naar Nes Ammim trekken, willen de uitdagingen in het land aangaan door er te werken en te leren, in solidariteit met de bewoners. De dagelijkse realiteit ervaren. Jarenlang stond het dorp bekend om de rozenteelt, maar daar kwam rond de eeuwwisseling een einde aan. Hoe staat het er nu voor?

De oorspronkelijke idee heeft in de voortdurend veranderende context van Israël een nieuwe dimensie gekregen. In overleg met de vele vrienden en relaties die wij in de loop der jaren in Galilea hebben gekregen, is *dialoog* naast 'leren van de joodse traditie' nu een pijler geworden van dit oecumenische dorp. Dialoog tussen joden en christenen in de eerste plaats, maar niet op Europese leest geschoeid. Congressen, werkdagen, kinderkampen en debatten worden lokaal ingevuld. Ook moslims nemen geregeld deel. Voor Joodse en Palestijnse inwoners van het Heilige Land wil Nes Ammim een wijkplaats zijn, een omgeving waar ze elkaar face to face kunnen ontmoeten, kunnen luisteren naar elkaars verhalen en gezamenlijk activiteiten ontplooiën, in wederzijds respect. Nes Ammim zelf is 'strategisch' gelegen tussen twee dorpen: het Joodse Regba en het Arabische Mazra. De vrijwilligers faciliteren die dialoog en volgen verder lezingen, nemen deel aan studiedagen en reizen door het land tijdens meerdaagse seminars. In de omgang met bewoners geven ze vorm aan hun verbondenheid met Israël. Verder vormt gastvrijheid een

De kapel in Nes Ammim

pijler van de Nes Ammim gemeenschap: veel vrijwilligers werken in het hotel.

Momenteel verrijzen in Nes Ammim nieuwe huizen, die binnen afzienbare tijd qua aantal groter zullen zijn dan de woningen van het oude dorp. Na jaren onderhandelen werden de bouwplannen goedgekeurd. De inzet is een 'gemengd' woonoord te realiseren, waarin Joodse en Arabische Israëli's als burens in vrede met elkaar leven. <

Dr. M.J.C. Elias is taalkundige en schrijver. Hij was van 2009-2014 bestuurslid van de Stichting Nes Ammim Nederland en maakt nu deel uit van een internationaal adviesorgaan van het dorp. Meer informatie: Michael Elias en Simon Schoon (red.) Van rozenkassen tot dialoog (Gorinchem: 2013).

